

Sposób powoływania aktów prawa pierwotnego i wtórnego Unii Europejskiej oraz orzecznictwa sądów wspólnotowych

Ze względu na istniejące rozbieżności w powoływaniu się przez polskie sądy administracyjne na postanowienia aktów prawnych Unii Europejskiej, Wydział Prawa Europejskiego Biura Orzecznictwa NSA proponuje przyjęcie następującego sposobu powoływania i podawania adresu publikacyjnego źródeł prawa Unii Europejskiej oraz orzecznictwa sądów wspólnotowych.

I. Powoływanie aktów prawa pierwotnego Unii Europejskiej:

- Powołując jeden z aktów prawa pierwotnego Unii Europejskiej należy przytoczyć tytuł aktu w brzmieniu określonym w polskiej wersji językowej danego aktu prawa pierwotnego, który został opublikowany w załącznikach do Dz. U. Nr 90, poz. 864 z dnia 30 kwietnia 2004 r. a więc:
 - „**Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską**” („TWE”)¹,
 - „**Traktat o Unii Europejskiej**” („TUE”),
 - **Traktaty zmieniające** cytowane są z podaniem całej nazwy, daty podpisania i wejścia w życie,
Przykładowo: „Traktat z Nicei zmieniający Traktat o Unii Europejskiej, traktaty ustanawiające Wspólnoty Europejskie oraz niektóre związane z nimi akty prawne, podpisany 26 lutego 2001 r. (wszedł w życie 1 lutego 2003 r.)” lub w formie skrótowej „Traktat z Nicei”,
- **Traktat akcesyjny**, podpisany dnia 16 kwietnia 2003 r. cytowany jest wyłącznie w wersji skróconej - „**Traktat o przystąpieniu**”²,

¹ Traktat o ustanowieniu Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej zmienił nazwę na Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską na mocy Traktatu z Maastricht. Jeśli zachodzi konieczność powołania się na przepisy Traktatu sprzed wejścia w życie Traktatu z Maastricht należy użyć nazwy – „Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Gospodarczą”, ewentualnie skrót „TEWG”.

- „Akt dotyczący warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w Traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej” powinien być powoływany jako „**Akt dotyczący warunków przystąpienia**”,
- Akt końcowy dołączony do Traktatu akcesyjnego cytowany jest jako „**Akt końcowy**”,
- W opinii Wydziału Prawa Europejskiego powoływanie **adresu publikacyjnego** podstawowych aktów prawa pierwotnego Wspólnoty jest zbędne, bowiem należy uznać, iż są to akty prawne powszechnie znane.
- Jednocześnie ze względu na różnorodność źródeł polskich tłumaczeń aktów prawa wspólnotowego, korzystając z publikacji innych niż oficjalne należy upewnić się, że tłumaczenie jest oparte na oficjalnej wersji danego aktu prawa wspólnotowego. Wskazówką może tu być data wydania danej publikacji (większość publikacji sprzed 1 maja 2004 zawiera polskie tłumaczenia aktów prawnych Wspólnoty, które nie są oparte na oficjalnych tłumaczeniach posiadających walor autentyczności).

II. Powoływanie się na akty prawa wtórnego Unii Europejskiej:

- Przywołanie aktu prawa wtórnego Unii Europejskiej (rozporządzenia, dyrektywy, decyzji, zaleceń oraz opinii) powinno zawierać pełną **nazwę aktu, datę wydania oraz miejsce publikacji**.
- Przy powoływaniu aktu prawa wtórnego pomijana jest instytucja wspólnotowa uchwalająca dany akt.
- Oficjalnym miejscem publikacji wspólnotowych aktów prawnych jest „Dziennik Urzędowy Wspólnot Europejskich”, który po dniu 31 stycznia 2003 r. zmienił

² Pełna nazwa Traktatu to „Traktat między Królestwem Belgii, Królestwem Danii, Republiką Federalną Niemiec, Republiką Grecką, Królestwem Hiszpanii, Republiką Francuską, Irlandią, Republiką Włoską, Wielkim Księstwem Luksemburgu, Królestwem Niderlandów, Republiką Austrii, Republiką Portugalską, Republiką Finlandii, Królestwem Szwecji, Zjednoczonym Królestwem Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej (Państwami Członkowskimi Unii Europejskiej) a Republiką Czeską, Republiką Estońską, Republiką Cypryjską, Republiką Łotewską, Republiką Litewską, Republiką Węgierską, Republiką Malty, Rzeczpospolitą Polską, Republiką Słowenii, Republiką Słowacką dotyczący przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej do Unii Europejskiej.”

nazwę na „Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej”. Dziennik Urzędowy UE wydawany jest przez Urząd Oficjalnych Publikacji z siedzibą w Luksemburgu w wersji papierowej oraz udostępniany w wersji elektronicznej na stronie <http://www.europa.eu.int/eur-lex/lex/JOIndex.do?ihmlang=pl>.

Od 1968 r. Dziennik Urzędowy podzielony jest na następujące serie:

- i) **Seria L** (prawodawstwo) – zawiera akty prawne Wspólnoty, których publikacja jest obowiązkowa (np. rozporządzenia i dyrektywy) oraz akty, których opublikowanie nie jest obowiązkowe (np. niektóre decyzje Komisji Europejskiej),
 - ii) **Seria C** (informacje i komunikaty) – zawiera informacje pochodzące od wszystkich instytucji wspólnotowych (np. uchwały Rady Unii Europejskiej, komunikaty Komisji Europejskiej, opinie Komitetu Regionów),
 - iii) **Seria CE** (elektroniczna podseria serii C) – wydawana wyłącznie w wersji elektronicznej, zawiera projekty wspólnotowych aktów prawnych, uchwały Parlamentu Europejskiego, oraz pisemne pytania zadane w Parlamencie Europejskim wraz z odpowiedziami.
- W przypadku aktu prawa wspólnotowego **wielokrotnie zmienianego**, należy wskazać adres publikacyjny podstawowego aktu, wraz z określeniem „ostatnio zmieniony przez” i oznaczeniem odpowiedniego aktu wspólnotowego.
 - W przypadku gdy akt prawa wspólnotowego **został zmieniony tylko raz** przy cytowaniu należy stosować formułę „...w brzmieniu...” i oznaczeniem zmieniającego aktu wspólnotowego.
 - W przypadku aktów prawa wspólnotowego **przyjętych przed akcesją Polski** do UE adres publikacyjny powinien dodatkowo zawierać wskazanie adresu publikacyjnego polskiej wersji językowej opublikowanej w Wydaniu Specjalnym Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej.

Przykładowo:

1. Akt wspólnotowy przyjęty przed 1 maja 2004 r.

„Rozporządzenie Nr 741/93/EWG z dnia 17 marca 1993 r. w sprawie stosowania wspólnej ceny interwencyjnej oliwy z oliwek w Portugalii, (Dz. Urz. WE Nr L 77, z

31.03.1993, s. 14; polska wersja językowa – Dz. Urz. UE Wydanie Specjalne – Rozdział 3, Tom 14, str. 118.)”.

„Rozporządzenie nr 3223/94/WE z dnia 21 grudnia 1994 r. w sprawie szczegółowych zasad stosowania ustaleń dotyczących przywozu owoców i warzyw, (Dz. Urz. WE Nr L 337 z 24.12.1994, str. 66, polska wersja językowa – Dz. Urz. UE Wydanie Specjalne – Rozdział 3, tom 17, s.46), ostatnio zmienione rozporządzeniem nr 1947/2002/WE (Dz. Urz. WE Nr L 299 z 1.11.2002, str. 17, polska wersja językowa – Dz. Urz. UE Wydanie Specjalne, Rozdział 3, Tom 37, s. 278)”.

2. Akt wspólnotowy przyjęty po dniu 1 maja 2004 r.:

„Rozporządzenie Nr 306/2006/WE z dnia 21 lutego 2006 r. ustanawiające standardowe wartości w przywozie dla ustalania ceny wejścia niektórych owoców i warzyw (Dz. Urz. UE Nr L 51, z 22 lutego 2006, s. 9)”.

III. Powoływanie orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich i Sądu Pierwszej Instancji:

- Powołując nazwę sądu wspólnotowego należy stosować następujące określenia:
 - 1) „Trybunał Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich”, „Europejski Trybunał Sprawiedliwości” ewentualnie formę skrótową „ETS”.
 - 2) „Sąd Pierwszej Instancji”, ewentualnie formę skrótową „SPI”.
- Przy powoływaniu konkretnej sprawy należy podać **datę wydania rozstrzygnięcia, symbol sprawy, nazwę strony oraz miejsce publikacji orzeczenia.**
- Sprawy rozstrzygane przez ETS przed 1989 r., posiadają oznaczenie numeryczne (numer sprawy)/(rok). Sprawy rozstrzygnięte przez ETS po tej dacie oznaczone są dodatkowo symbolem „C”, natomiast sprawy rozstrzygane przez SPI – oznaczone

są symbolem „T”. Odwołania od orzeczeń Sądu Pierwszej Instancji rozpatrywane przez Trybunał Sprawiedliwości mają dodatkowo po numerze dodaną literę „P”.

- Orzeczenia sądów wspólnotowych publikowane są w Zbiorze orzecznictwa (ang. *European Court Reports* („*ECR*”), niem. *Sammlung der Rechtsprechung* („*Slg*”), franc. *Recueil de la jurisprudence de la Cour de justice et du Tribunal de première instance* („*Rec.*”).

Od 1990 r. Zbiór orzecznictwa podzielony jest na dwa tomy:

- rzymska „I” oznacza orzeczenia w sprawach rozstrzyganych przez ETS,
- rzymska „II” oznacza orzeczenia w sprawach rozstrzyganych przez SPI.

Ze względu na brak oficjalnej nazwy zbioru orzeczeń sądów wspólnotowych w języku polskim, dla określenia miejsca publikacji należy zastosować tymczasowo określenie „Zb.Orz.” lub „Rec.”³. Jednocześnie ze względu na fakt, iż oficjalny zbiór orzecznictwa sądów wspólnotowych ukazuje się z około dwuletnim opóźnieniem, w przypadku spraw rozstrzygniętych po 1 maja 2004 r. możliwe jest wskazanie adresu strony internetowej Trybunału Sprawiedliwości (<http://www.curia.eu.int>), na której zamieszczone są polskie teksty orzeczeń ETS zapadłych po dacie akcesji Polski do UE (w przeważającej większości są to tłumaczenia robocze).

Przykładowo:

„postanowienie ETS z dnia 18 maja 1982 r. w połączonych sprawach 64 i 113/76, 167 i 239/78, 27,28 i 45/79 P. Dumortier Frères, Zb. Orz., s.1748.”

„wyrok ETS z dnia 4 lipca 1985 r. w sprawie C-168/84 Berkholz, Zb. Orz. s. 2251, pkt 14).”

„wyrok SPI z dnia 26 listopada 2002 r. w sprawach połączonych T-74/00, T-76/00, T-83/00, T-84/00, T-85/00, T-132/00, T-137/00 i T-141/00 *Artegodan i.in. przeciwko Komisji* (Rec. s. II-4945).”

³ Skrót „Rec.” wynika z przyjętej praktyki polskich tłumaczy orzeczeń Trybunału, dostępnych na stronie internetowej Trybunału.

„Wyrok ETS z dnia 21 lutego 2006 r. w sprawie C-223/03 University of Huddersfield, dotychczas niepublikowany, polski tekst orzeczenia dostępny na stronie <http://www.curia.eu.int>.”

IV. Przydatne adresy internetowe:

- Portal Unii Europejskiej:
http://www.europa.eu/index_pl.htm
- Baza ustawodawstwa wspólnotowego EUR-Lex:
<http://eur-lex.europa.eu/pl/index.htm>
- Baza orzeczeń ETS i SPI:
<http://curia.europa.eu/pl/transitpage.htm>
- Baza tłumaczeń UKIE:
<http://www1.ukie.gov.pl/dtc.nsf>

*Opracowanie: Piotr Wróbel
Asystent sędziego
WPE/BO/NSA*